

ובכיר הוא המקדים, זה שזומח תחילה זמנאלי שביעית: ואפילו הוא המתאחר, זה שנשאר מפירות שביעית שחלפה. והלכה כרבי: ה' שמן שרפה הוא שמן תרומה שנטמא. ונקרא שמן שריפה לפי שאינו ראוי אלא לשריפה. ואין הלכה כרבי שמעון: ו' זה מזוהר. ואין הלכה כרבי שמעון:

האסור ונתצטל. ואע"ג דזירק אולינן צתר לקיטה מכל מקום חיישינן שלא יהא מן הנלקט שביעית, [היכא דכמישן דמאיממול עקירא, כדאשכחן גבי יוס טוב עעירובין (מ)]. ועוד דזירק שנגמר גידולו שביעית לא אולינן צתר לקיטה כמו שאפרש לקמן בפ"ט (מ"א): הבכיר. יש מקום שממהר לזכר ולגדל [יותר] משאר מקומות: הותר האפילו. אע"פ שלא עשה כיוצא בו דמ"מ אי אפשר שלא רצה היתר: מיד. לפי³³ שהיו מציאין ירק מחוזה לארץ והיה רצה על של ארץ ישראל³⁴. ומתוך סוגיא דירושלמי (הוצא לקמיה) משמע שזהו הטעם. וצ"ל קמא דסנהדרין (דף פ"ג) פליגי [תנאין] דתניא אין מציאין ירק מחו"ל לארץ ורבותינו התיירו, ואמרין א"ר ירמיה חוששין לגושיהן איכא צינייהו. ובתוספתא (פ"ד) משמע דאפי' צידועין של שביעית שרי³⁵ כשעשו כיוצא בהן, דתניא צללים שנכנסו מערב שביעית לשביעית או שיאלו³⁶ משביעית למוצאי שביעית אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. אמר ר' יוסי מעשה שזרעו כרם גרוד [צנפורין] צללים, למוצאי שביעית זרעוהו שעוריס, והיו פועלים יורדין ומנכשין צמוכו ומציאין ירק לתוך קופותיהן, וצאו ושאלו את רבי יוחנן בן נורי ואמר אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. ויש ליישבה כפי שיטת הירושלמי. וכרם גרוד שם מקום [הוא] ולא כרם ממש, ודכוותה צפרק קמא דצבא צתרא (ו). ואיירי צירק שהוספו הצללים: ירושלמי (הל' ד'). בראשונה היה ירק אסור בספרי ארץ ישראל, התקינו שיהא ירק מותר בספרי א"י. אעפ"כ היה אסור להציא ירק מחו"ל לארץ. אעפ"כ היה אסור ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, היתר רבי ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, צר [מן] ההן קפלוטאי. מה עבדין ליה ליפוראי, אלצשונייה שקא וקיטמא, ואייתוניה קומי רבי, אמרו ליה מה חטאת דדין מן כל ירקא, ושאר [ליה] לון. פירוש. בספרי ארץ ישראל. עיירות העומדות על הגבולין, דאי אפשר לזיהר שלא יציאו שם ירק מחוזה לארץ, ואפשר שגם בני העיר היו להם שדות צמחה לארץ: ה' שמן שרפה. שמן [של] תרומה שנטמא, [וקרי ליה שמן שריפה משום ד] לשריפה עומד כדאמרין [ב] צ"ל צמה מדליקין (דף כ"ג). וצטאר שנים קאי, דצעי שריפתו צארץ, ומעלה בעלמא משום דאשכחן גבי קדשים דשריפתן צמקומן (פסחים כד.). וכן פירות שביעית צעינן ציעור צארץ. וסתמא כ"ר שמעון בן אלעזר, דתניא [צמקפתא (פ"ה)] פירות שביעית שיאלו צמחה לארץ³⁷ מצערן צמקומן דצרי רבי, ר' שמעון בן אלעזר אומר מציאין צארץ ומצערן שנאמר (ויקרא כה) צארץ תהיה כל תבואתה (לאכול)³⁷. ודבר תימה למאן דפסיק צפ' מקום שנהגו (פסחים דף ע"ג): [אין]³⁸ הלכה כ"ר שמעון בן אלעזר, היכי צציק מתני'. ושמא לכתחילה אפילו [רבי מודה]³⁸ לר' שמעון בן אלעזר (מודה)³⁸ דאין מוציאין אפילו קודם הציבור, ורצ ספרא דאפיק גרצא דחמרא דשביעית מא"י לחוזה לארץ צשווג היה, וצרוצ ספרים גרסי' רצ ספרא נפק מא"י לחוזה לארץ הוה צהדיה גרצא דחמרא דשביעית, משמע דלאו דעתיה: ו' אין מביאין

עין משפט נר מצוה ג מיי פ"ד מהלכות שמיטה ויוצל הל' ו. ד מיי פ"צ מהל' תרומות הל' ז [סגג עשין קלג]. ה מיי פ"ה מהלכות שמיטה ויוצל הל' יג סגג עשין קמו קמת. ו מיי פ"צ מהלכות תרומות הל' יז.

רמב"ם דפוס ישן
ובכיר. הוא הממהר לצאת בתחלת מוצאי שביעית: ואפילו. הוא המתאחר שנשאר מפירות שנה שביעית שעברה והלכה כרבי: ה' שמן שריפה. הוא שמן תרומה שנטמא ונקרא שמן שריפה שאינו ראוי אלא לשריפה, ואין הלכה כרבי שמעון: ו' כל זה מבוואר ואין הלכה כרבי שמעון:

הערות לר"ש
33 אינו כן ועי' בירושלמי פ"ז דפאה יט א (הג' הגר"א).
34 ראה מהר"י קורקוס פ"ד הל' ז. 35 כ"י והמהר"י לנדא. ובד"י: שהרי. 36 בהג' הגר"א נדחק תיבות "או שיצאו" והגיה דצ"ל "ויצאו". 37 כ"י. ובד"י: שיצאו מחו"ל לארץ, והגיה מהמהר"י לנדא דצ"ל שיצאו מא"י לחו"ל. 37* ראה מלאכ"ש. 38 הג' מהר"י לנדא. וראה מלאכ"ש.

ליקוטים
[שי"ד להלן עמוד דמג]
ב. בר"ש. ד"ה להדלקת. דמדליקין בשביעית בין טהור בין טמא משא"כ כו'. צ"ע דא"כ גם באכילה ושתייה וסיכה קלה שביעית ביה שמוותרת בטומאה, ומדלא תני להו ע"כ דלא איירי בטומאה, ומע"ש בטהור [צ"ל ד]לא הותר להדלקת. וקרא דלא בערתי בטמא אוסר כל בייעור שבעולם. וילפינן מיני להדלקת דס"ד להתיר בטמא כיון דלא חזי לאכילה כמו בתרומה [קמ"ל]. (ראמ"ה) בא"ד. ולא מדליקין בשמן שרפה. שמא י"ל בזה דאשביעית קאי, דבר הלמד מענינו הוא. ר"ל בשביעית אין מדליקין בשמן שריפה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות כשאר ימות השנה, משום דנפק מינה חורבא שיסברו שהשמן של שביעית שנתעב להדלקת. ויקחו ממנו לצרכן כי יחשבוהו הפקר. והיינו בזיון ששתמש בו להדיוט. (יעב"ץ)

הבכיר הותר האפילו רבי היתר יליקה ירק במוצאי שביעית מיד: ה' אין מוציאין שמן שרפה שמעתי בפירוש שמוציאין לסוריא ואין מוציאין לחוצה לארץ: ו' אין מביאין תרומה מחוצה לארץ אמר ר' שמעון שמעתי והיה רצה על של ארץ ישראל³⁴. ומתוך סוגיא דירושלמי (הוצא לקמיה) משמע שזהו הטעם. וצ"ל קמא דסנהדרין (דף פ"ג) פליגי [תנאין] דתניא אין מציאין ירק מחו"ל לארץ ורבותינו התיירו, ואמרין א"ר ירמיה חוששין לגושיהן איכא צינייהו. ובתוספתא (פ"ד) משמע דאפי' צידועין של שביעית שרי³⁵ כשעשו כיוצא בהן, דתניא צללים שנכנסו מערב שביעית לשביעית או שיאלו³⁶ משביעית למוצאי שביעית אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. אמר ר' יוסי מעשה שזרעו כרם גרוד [צנפורין] צללים, למוצאי שביעית זרעוהו שעוריס, והיו פועלים יורדין ומנכשין צמוכו ומציאין ירק לתוך קופותיהן, וצאו ושאלו את רבי יוחנן בן נורי ואמר אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. ויש ליישבה כפי שיטת הירושלמי. וכרם גרוד שם מקום [הוא] ולא כרם ממש, ודכוותה צפרק קמא דצבא צתרא (ו). ואיירי צירק שהוספו הצללים: ירושלמי (הל' ד'). בראשונה היה ירק אסור בספרי ארץ ישראל, התקינו שיהא ירק מותר בספרי א"י. אעפ"כ היה אסור להציא ירק מחו"ל לארץ. אעפ"כ היה אסור ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, היתר רבי ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, צר [מן] ההן קפלוטאי. מה עבדין ליה ליפוראי, אלצשונייה שקא וקיטמא, ואייתוניה קומי רבי, אמרו ליה מה חטאת דדין מן כל ירקא, ושאר [ליה] לון. פירוש. בספרי ארץ ישראל. עיירות העומדות על הגבולין, דאי אפשר לזיהר שלא יציאו שם ירק מחוזה לארץ, ואפשר שגם בני העיר היו להם שדות צמחה לארץ: ה' שמן שרפה. שמן [של] תרומה שנטמא, [וקרי ליה שמן שריפה משום ד] לשריפה עומד כדאמרין [ב] צ"ל צמה מדליקין (דף כ"ג). וצטאר שנים קאי, דצעי שריפתו צארץ, ומעלה בעלמא משום דאשכחן גבי קדשים דשריפתן צמקומן (פסחים כד.). וכן פירות שביעית צעינן ציעור צארץ. וסתמא כ"ר שמעון בן אלעזר, דתניא [צמקפתא (פ"ה)] פירות שביעית שיאלו צמחה לארץ³⁷ מצערן צמקומן דצרי רבי, ר' שמעון בן אלעזר אומר מציאין צארץ ומצערן שנאמר (ויקרא כה) צארץ תהיה כל תבואתה (לאכול)³⁷. ודבר תימה למאן דפסיק צפ' מקום שנהגו (פסחים דף ע"ג): [אין]³⁸ הלכה כ"ר שמעון בן אלעזר, היכי צציק מתני'. ושמא לכתחילה אפילו [רבי מודה]³⁸ לר' שמעון בן אלעזר (מודה)³⁸ דאין מוציאין אפילו קודם הציבור, ורצ ספרא דאפיק גרצא דחמרא דשביעית מא"י לחוזה לארץ צשווג היה, וצרוצ ספרים גרסי' רצ ספרא נפק מא"י לחוזה לארץ הוה צהדיה גרצא דחמרא דשביעית, משמע דלאו דעתיה: ו' אין מביאין

פירוש מהר"י בן מלכי צדק
והביאורו לפני ר' אמרו לו מה חטא זה מכל ירק והתירו להן. פי' שירקות חוצה לארץ רבה על אותן שבארץ ומבטלין אותן. ה' אין מוציאין שמן שרפה. פי' שמן העומד לישרף ומאי ניהו שמן תרומה שנטמא ובשאר שני שבוע עסקינן. וכן פירות שביעית אין מוציאין מוצרץ לחוצה לארץ. תניא פירות הארץ שיצאו חוץ לארץ מתבערין במקומן דברי ר' שמעון, ר' שמעון בן אלעזר אומר מביאין בארץ ומבערין דכתיב (ויקרא כה) בארץ תהיה כל תבואתה לאכול. ו' אין מביאין תרומה

פירוש הר"ש
שיאלו מהארץ לחוזה לארץ אמר ר' שמעון שמעתי והיה רצה על של ארץ ישראל³⁴. ומתוך סוגיא דירושלמי (הוצא לקמיה) משמע שזהו הטעם. וצ"ל קמא דסנהדרין (דף פ"ג) פליגי [תנאין] דתניא אין מציאין ירק מחו"ל לארץ ורבותינו התיירו, ואמרין א"ר ירמיה חוששין לגושיהן איכא צינייהו. ובתוספתא (פ"ד) משמע דאפי' צידועין של שביעית שרי³⁵ כשעשו כיוצא בהן, דתניא צללים שנכנסו מערב שביעית לשביעית או שיאלו³⁶ משביעית למוצאי שביעית אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. אמר ר' יוסי מעשה שזרעו כרם גרוד [צנפורין] צללים, למוצאי שביעית זרעוהו שעוריס, והיו פועלים יורדין ומנכשין צמוכו ומציאין ירק לתוך קופותיהן, וצאו ושאלו את רבי יוחנן בן נורי ואמר אם עשו כיוצא בהן מותרין ואם לאו אסורין. ויש ליישבה כפי שיטת הירושלמי. וכרם גרוד שם מקום [הוא] ולא כרם ממש, ודכוותה צפרק קמא דצבא צתרא (ו). ואיירי צירק שהוספו הצללים: ירושלמי (הל' ד'). בראשונה היה ירק אסור בספרי ארץ ישראל, התקינו שיהא ירק מותר בספרי א"י. אעפ"כ היה אסור להציא ירק מחו"ל לארץ. אעפ"כ היה אסור ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, היתר רבי ליקח ירק זמנאלי שביעית מיד, צר [מן] ההן קפלוטאי. מה עבדין ליה ליפוראי, אלצשונייה שקא וקיטמא, ואייתוניה קומי רבי, אמרו ליה מה חטאת דדין מן כל ירקא, ושאר [ליה] לון. פירוש. בספרי ארץ ישראל. עיירות העומדות על הגבולין, דאי אפשר לזיהר שלא יציאו שם ירק מחוזה לארץ, ואפשר שגם בני העיר היו להם שדות צמחה לארץ: ה' שמן שרפה. שמן [של] תרומה שנטמא, [וקרי ליה שמן שריפה משום ד] לשריפה עומד כדאמרין [ב] צ"ל צמה מדליקין (דף כ"ג). וצטאר שנים קאי, דצעי שריפתו צארץ, ומעלה בעלמא משום דאשכחן גבי קדשים דשריפתן צמקומן (פסחים כד.). וכן פירות שביעית צעינן ציעור צארץ. וסתמא כ"ר שמעון בן אלעזר, דתניא [צמקפתא (פ"ה)] פירות שביעית שיאלו צמחה לארץ³⁷ מצערן צמקומן דצרי רבי, ר' שמעון בן אלעזר אומר מציאין צארץ ומצערן שנאמר (ויקרא כה) צארץ תהיה כל תבואתה (לאכול)³⁷. ודבר תימה למאן דפסיק צפ' מקום שנהגו (פסחים דף ע"ג): [אין]³⁸ הלכה כ"ר שמעון בן אלעזר, היכי צציק מתני'. ושמא לכתחילה אפילו [רבי מודה]³⁸ לר' שמעון בן אלעזר (מודה)³⁸ דאין מוציאין אפילו קודם הציבור, ורצ ספרא דאפיק גרצא דחמרא דשביעית מא"י לחוזה לארץ צשווג היה, וצרוצ ספרים גרסי' רצ ספרא נפק מא"י לחוזה לארץ הוה צהדיה גרצא דחמרא דשביעית, משמע דלאו דעתיה: ו' אין מביאין

הבכיר. יש מקום שממהר להצטל: הותר האפילו. שכל הירקות אפליין דתלינן שממקום הצכיר הציאוס: היתר יליקה ירק מוצאי שביעית מיד. לפי שהתיר להציא ירק מחוזה לארץ והיה רצה על של א"י, וצ"ל דסנהדרין (דף פ"ג) פליגי צה תנאי דתניא אין מציאין ירק מחוזה לארץ ורבותינו התיירו, ואמרין א"ר ירמיה חוששין לגושיהן איכא צינייהו: ה' שמן שריפה. תרומה שנטמאה ועומדת לשריפה וצטאר שנים קאי ומעלה עשו לשרפה צארץ כדאשכחן גבי קדשים פסולין שנשרפין צמקומן: וכן פירות שביעית. לריכין ציעור צארץ. וסתמא כ"ר שמעון בן אלעזר דתניא צמקפתא ומייתי לה צפרק מקום שנהגו (פסחים ע"ג): פירות שביעית

1 ד"ד א 1019.

עין משפט נר מצוה ז מ"י פ"ז מהל' שמטה ויובל הל' יג [סמג עשין קמו, קמח]. ח מ"י פ"ז מהל' שמטה ויובל הל' ז.

מסורת הש"ס

פ"ז א (א שנת דף סח. ב) נדה דף נא:

רמב"ם דפוס ישן

פ"ז א ענין שאמר כ"ל גדול כנגד הכלל הנאמר במעשרות שדין שנה שביעית הייב למאכל אדם¹: ופירוש ממוין הצובעין. ממיני הצבעים: יש לו שביעית ודדמיו שביעית. יתחייב בהן שביעית ואם נמכר יתחייבו דמיו בדינים ההם ועוד יתבאר ענין הביעור לאחר זה: וכבר פירשנו שהדיוף מין מהבצלים: הדנדנה. נקרא נענע ובערוך נקרא מינט"א בלעז: ועוד שישן. הנדבה: והכרישין. כראתי:

1 במשפטי שמואל"ל נוסף: ולמאכל בהמה, והכלל הנאמר במעשרות אינו אלא למאכל אדם, ולהכי גבי שביעית תני גדול וגבי מעשרות לא תני גדול.

הערות לר"ש

40 כ"י. ובר"י: אנטגיגוס. פ"ז 1 ז"ל הירושלמי תמן תנינן חולבי ורדין ושל עדל ועלי לוף השוטה אין מטמאין כו' ומיבעיא להו שמענין שאין קדושת שביעית חלה עליהן עד שימתוקו ואמר ולא כן אמר ריב"ח עולשין כו' ואמר טעמא הדה איתמר עד שלא התייר כו' ואמר ומצינו דבר בתחילה כו' (הג' הגר"א). 2 כ"י. ובר"י: כלאים עולשין ועולשי שדה. 3 כ"י. ובר"י: אתמר. 3* כ"י. ובר"י: ובהא לא הוי חשיבות עד. 4 כ"י. ובר"י: דצריכות חשיבות שיש להם. 5 ומפרש רבינו שמשון דבעולשין של שדה מיייר, וכן בכרישין בכרישין שדה (רש"י). 6 וחצי היינו כרישין, כדתיירגם אונקלוס: כרתי (רד"א סופר).

ליקוטים

[שייך להלן עמוד רלה] ג. במשנה. והגלעינין. בשנות אליהו [כתב] וגרעינין חזו להסקה. קשה הא עצי הסקה אין בהם קדושת שביעית כאשר הביא לעיל מ"א בשם הירושלמי האיזוב כו' שלקטן לעצים אין קדושת שביעית חלה עליהן, ועי' סוכה (מ). וב"ק (קא ב), ולשון הר"ש [הוא] וחזו נמי לבהמה כו', ועי' ברכות (לו ב) תוס' ד"ה קליפי, ובמה שציינתי על דבריהם, ועי' כ"מ בפ"ז מהל' שמיטה ט"ז. (ש"ש) ולא יצבע בשכר שאין עושין סחורה בפירות שביעית וכו' ולא בטריפות. הרא"ש ב"ק פ"ז סימן יג, וברא"ש בכורות פ"ה ט' א. (שדה צופים)

תרומה. בירושלמי (ס) פריך תמן תנינן בן פ"ז א מה שאמר כ"ל גדול ציחס לכלל אטיטקס⁴⁰ הציא זכורים מאספמיא וקבלו ממנו. וציא תרומה, אמר ר' אושעיא זכורים באחריות זעלים, תרומה אינה באחריות זעלים, אם אומר את כן אף הן מרדפינן אחריה לשם. כלומר ויאלו כהנים מארץ ישראל לחו"ל להציא תרומה, שאין על הזעלים להציאה כמו הזכורים:

סליק פירקא

פ"ז א כ"ל גדול. הא דתנן הכא [כלל גדול], וזפרק קמא דפאה (מ"ד) [תנן] כלל אמרו זפאה ולא תני [כלל] גדול, מפרש [לה] זמסכת שנת זריש כלל גדול (סח). ודדמיו שביעית. אם מכרן וקבל [עליהם] דמיס יש זדמיהן קדושת שביעית: יש לו בייעור. הא דלא נקט לוף פיקח משום דלוף שוטה איצטריך ליה, דתנן זפרק זתרא דעוקלין (מ"ד) עלה הלוף שוטה אין מיטמא טומאת אוכלין עד שימתקס, וסלקא דעתך אמינא דלא ליחול עלייהו קדושת שביעית כדמפרש בירושלמי (הל' א). ופריך ולא כן אמר ר' יוסי זריש כלאים (פ"א מ"ז) עולשי גינה² ועולשי שדה, וזשאר שנים דשל גינה מזויין לא חשיבי דשדה לטמא טומאת אוכלין, אבל זשביעית דאסור לזרוע ואין של גינה מזויין חשיבי להו דשדה, ואמאי איצטריך [ליה] לתנא למיתני. ומשני איתמר טעמא, [ד]הדא דתמא³ עד שלא התייר רבי להציא ירק מחו"ל לארץ, אבל משהתייר היא שביעית היא שאר שני שזוע, וכה"כ³ לא יהו חשבות עד שיחשוב עליהן. [כלומר] דרבי יוסי זריש חשיבי קודם שהתייר רבי, כדאמרן זפרקין דלעיל דהתקינו שיהא מותר להציא, ומתניתין לאחר שהתייר רבי איצטריך, משום דצריכות מחשבה⁴, שהיה להם ירק הרבה ולא חשיבי להו, קמ"ל [ד]כיון [ד]חישב עליהן [יש להן] שביעית. ופריך [ומצינו דבר זתחלה אין קדושת שביעית חלה עליו וזסוף קדושת שביעית חלה עליו. ומשני חשיבון הרי (מכילתין פ"ח מ"א) הסיאה האוזב והקורנית שלקטן לעצים אין קדושת שביעית חלה עליהן, חישב עליהן לאוכלין קדושת שביעית חלה עליהן. א"ר חנינא שכן אם ליקטן לאוכלין קדושת שביעית חלה עליהן מיד: והכרישין. כמו שפירשנו זעולשין כרישין לפרש זכרישין⁵ דיש כרישי גינה וכרישי שדה דתנן זריש כלאים (פ"א מ"ז) כרישין וכרישי שדה. וכן רגילא וכן החלב כולן מאכל אדם ע"י הדחק, דסתם חזיר לבהמה כדכתיב (מהלים קד) מזמית חזיר לבהמה⁶:

פרק שביעי

א כלל א גדול אמרו בשביעית

כל שהוא מאכל אדם

ומאכל בהמה וממין הצובעים ואינו

מתקיים בארץ יש לו שביעית

ולדמיו שביעית יש לו בייעור ודדמיו בייעור ואיזה זה

עלה הלוף השוטה ועלה הדנדנה העולשין והכרישין

קדושת שביעית: יש לו בייעור. כשכלה לחיה מן השדה [מייז לזער], ולקמן זפ"ט (מ"ח) מפרש דין זיעור: ע"ה הלוף שוטה. הא דלא נקט לוף פיקח משום דלוף שוטה איצטריך ליה, דתנן זפרק זתרא דעוקלין (מ"ד) עלה הלוף שוטה אין מיטמא טומאת אוכלין עד שימתקס, וסלקא דעתך אמינא דלא ליחול עלייהו קדושת שביעית כדמפרש בירושלמי (הל' א). ופריך ולא כן אמר ר' יוסי זריש כלאים (פ"א מ"ז) עולשי גינה² ועולשי שדה, וזשאר שנים דשל גינה מזויין לא חשיבי דשדה לטמא טומאת אוכלין, אבל זשביעית דאסור לזרוע ואין של גינה מזויין חשיבי להו דשדה, ואמאי איצטריך [ליה] לתנא למיתני. ומשני איתמר טעמא, [ד]הדא דתמא³ עד שלא התייר רבי להציא ירק מחו"ל לארץ, אבל משהתייר היא שביעית היא שאר שני שזוע, וכה"כ³ לא יהו חשבות עד שיחשוב עליהן. [כלומר] דרבי יוסי זריש חשיבי קודם שהתייר רבי, כדאמרן זפרקין דלעיל דהתקינו שיהא מותר להציא, ומתניתין לאחר שהתייר רבי איצטריך, משום דצריכות מחשבה⁴, שהיה להם ירק הרבה ולא חשיבי להו, קמ"ל [ד]כיון [ד]חישב עליהן [יש להן] שביעית. ופריך [ומצינו דבר זתחלה אין קדושת שביעית חלה עליו וזסוף קדושת שביעית חלה עליו. ומשני חשיבון הרי (מכילתין פ"ח מ"א) הסיאה האוזב והקורנית שלקטן לעצים אין קדושת שביעית חלה עליהן, חישב עליהן לאוכלין קדושת שביעית חלה עליהן. א"ר חנינא שכן אם ליקטן לאוכלין קדושת שביעית חלה עליהן מיד: והכרישין. כמו שפירשנו זעולשין כרישין לפרש זכרישין⁵ דיש כרישי גינה וכרישי שדה דתנן זריש כלאים (פ"א מ"ז) כרישין וכרישי שדה. וכן רגילא וכן החלב כולן מאכל אדם ע"י הדחק, דסתם חזיר לבהמה כדכתיב (מהלים קד) מזמית חזיר לבהמה⁶:

פירוש מהר"י בן מרכי צדק

מחוצה לארץ. והקשו בירושלמי ויביא תרומה כמו הביכורין דתנינן בן אטיטס הביא ביכורים מאספמיא וקיבלו ממנו. ותייר ר' אושעיא ביכורין באחריות בעלין, תרומה אינה באחריות בעלין, אם אומר אתה כן מרדפינן אחריה לשם. כלומר יצאו הכהנים חוצה לארץ כדי להביא התרומה ואנן תנן (ב"ב צא). אין יוצאין מן הארץ לחוצה לארץ. פ"ז א כ"ל גדול אמרו בשביעית. כבר פירשנו¹ מאי טעמא גבי שביעית תני כלל גדול. כל שהוא מאוכל אדם ומאוכ"ל בהמה כו'. ואיזה זה ע"ה הלוף השוטה. הא עלה הלוף הפיקח לא, דההוא לא מישתכת, שדינו להעקר, ואפי' ספיחין שעושה אחרי כן אסורין. אלא עלה לוף שוטה איצטריך ליה דסלקא דעתך אמינא

1 הגהת הגר"ז, והוא בשבת סח א. 2 הגר"ז, ועיין בהערה מס' 6 לדר"ש. 3 הגהת הגר"ז.

פירוש הרא"ש

אוכלין עד שימתקו סד"א לא תיחול עליהם קדושת שביעית: ע"ה שישן. מפרש זירושלמי דתרי גוויי עולשין הן עולשי גנה ועולשי שדה והכא איצטריך לאשמועינן דעולשי שדה זשאר השנים לא חשיבי אוכל ולינן מטמאין טומאת אוכלין לפי שעולשי גינה מזויין, זשביעית חשיבי אוכל לפי שאין עולשי גינה מזויין ומטמאין טומאת אוכלין ושביעית נוהגת בהן: והכרישין. הני נמי תרי גוויי נינהו כרשי גנה וכרשי שדה, וכרשי שדה איצטריך לאשמועינן: